

Tjener minst: Sauebøndene forteller om minst lønnsomhet i driften.

Illustrasjonsfoto: Benjamin Hernes Vogl

Bonde-undersøkelse

Vil ikke anbefale yrket

De norske bøndene er mer bekymret for klimaendringene enn tidligere, mener de har dårlig anseelse i samfunnet og sier de har liten grunn til å være fornøyd med fjorårets jordbruksoppgjør.

Det viser Landbruksbarometeret 2019 som ble presentert mandag, dagen før staten leverer sitt tilbud til bondeorganisasjonene i jordbruksoppgjøret.

Barometeret tar for seg utviklingen i norsk produksjon og forbruk, samtidig som den også inneholder svarene fra en spørreundersøkelse. Den viser bøndenes tanker om driften og framtiden.

Dårlig lønnsomhet

53 prosent av bøndene som har svart på undersøkelsen forteller at lønnsomheten på gårdsbruket et ganske eller veldig dårlig. Ikke siden 2014 har så mange bønder sett negativt på lønnsomheten.

Flest bønder som opplever lønnsomheten som dårlig driver i Telemark, Agder, Trøndelag og på Vestlandet. Bønder som driver med slaktegris, sau, korn eller storfe er de som vurderer lønnsomheten som dårligst.

Verst er det blant sauebønder,

der 73 prosent svarer at lønnsomheten er ganske eller veldig dårlig. Ingen av sauebøndene svarer at lønnsomheten er veldig bra.

De som er mest positive til lønnsomheten er egg- og fjærfeprodusenter, hvor 72 svarte veldig eller ganske bra.

«Frukt-, grønt- og potetprodusentene kommer like bak, foran kumelkprodusentene og skogbrukerne. I alle disse produsentgruppene er det flere enn halvparten som beskriver lønnsomheten som bra», står det i barometeret.

Trives med å være bonde

Hele 83 prosent av bøndene har svart at de trives i jobben, og kun 4 prosent trives ikke. Samtidig vil kun 41 prosent anbefale unge å velge bondeyrket. Bøndene er ikke enige i at bonden har høy anseelse i samfunnet. Kun 24 prosent har svart at de er enige i dette.

På spørsmålet om hva bøndene

ser på som den største utfordringene for driften er det flest som peker på den lave lønnsomheten. Men andelen som tror klima vil by på utfordringer har gått kraftig opp. I 2014 var det kun 22 prosent som trodde klima og vær ville gi utfordringer for driften. Men etter to år med værproblemer, først med flom i 2017, så med tørke i 2018, mener nå 39 prosent at det er klimaet som vil gi de største utfordringene.

«Det er størst andel blant korn-, frukt-, grønt- og potetprodusenter som beskriver vær og klimaendringer som en av de største utfordringene for gårdsbruket framover», står det å lese i barometeret.

Halvparten av bøndene tror også at nye trender rundt kosthold, klima og dyrevern vil gjøre at de må tilpasse driften.

Planlegger investeringer

En av fire bønder planlegget større investeringer på minst 500.000 kroner de nærmeste 12

månedene. Høyest andel som planlegger investeringer er det blant frukt-, grønt- og potetbønder. Færrest er det blant dem som driver med sau, hvor kun 15 prosent har planer om store investeringer.

Av dem som forteller at de ikke har planer om å investere er det lav lønnsomhet som er den største grunnen. 40 prosent oppga dette som grunn, mens 29 prosent svarer at grunnen er usikker framtid for næringen.

Bøndene er stort sett enige om at det ikke er nødvendig med større og færre bruk i Norge. 76 prosent er uenig eller delvis uenig i at det er nødvendig med en videre strukturutvikling i landbruket med større bruk.

«Bøndene er tydelige på at de ønsker å bremse utviklingen,» står det i barometeret.

Da bondeorganisasjonene leverte sine krav til jordbruksoppgjøret var det rettet oppmerksomhet mot å styrke små- og mellomstore bruk.

Ikke fornøyd med fjoråret

Kun 15 prosent av bøndene mener de har grunn til å være fornøyd med fjorårets jordbruksoppgjør. Dette er flere enn i 2017 og 2015, men langt færre enn i 2014, da 33 prosent mente de kunne være fornøyd. 66 prosent mener dagens regjering ikke fører en god landbrukspolitikk.

Fakta

Landbruksbarometeret

- Lages av Agri Analyse.
- Inneholder fem temaer: Hva mener bonden, råvaregrunnlag, næringsmiddelindustri, landbruket i samfunnet og nordmenns forbruk og helse.
- Delen om hva bonden mener er basert på en spørreundersøkelse, hvor 906 bønder svarte.
- Undersøkelsen ble gjennomført i perioden 14. mars til 3. april 2019.
- Undersøkelsen ble gjennomført på e-post.
- Det ble gjennomført lignende undersøkelser i 2014, 2015 og 2017.

KILDE: LANDBRUKSABAROMETERET 2019

Flertallet av bøndene, 60 prosent, mener det ikke vil være riktig å myke opp konsesjonsordningene. I stedet mener de midlene til å gjennomføre landbrukspolitikk er for små til å nå målene, og at det ikke er samsvar mellom politikernes mål og bondens mulighet til å oppfylle disse.

Jon-Fredrik Klausen

jon-fredrik.klausen@nationen.no

Landbruksbarometeret 2019